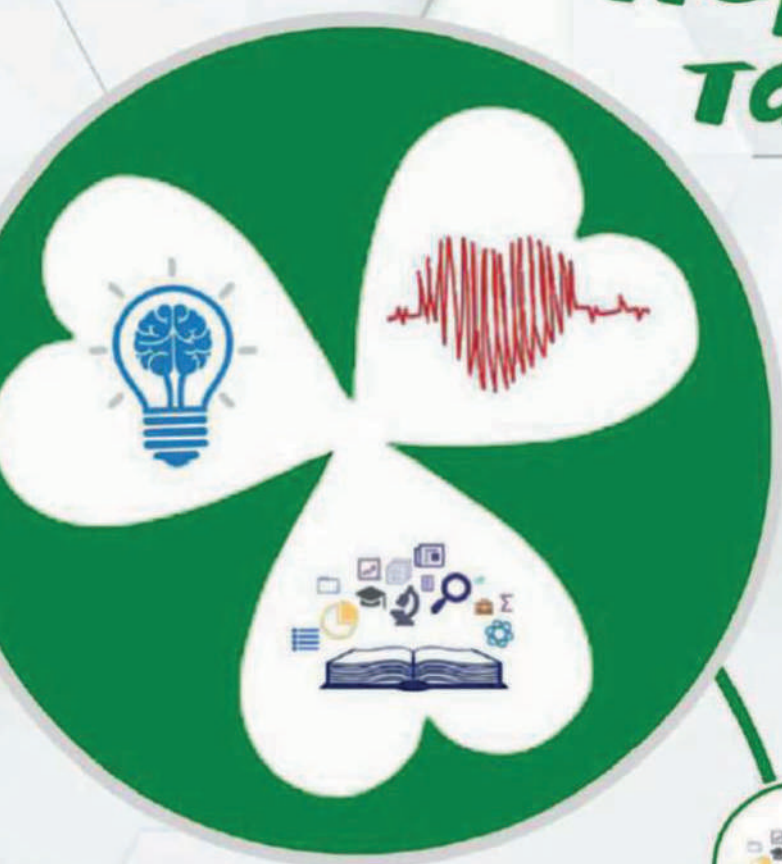

Наукові перспективи
Видавнича група

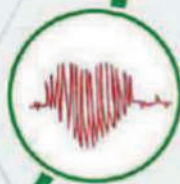
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№11(45)2024

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(45) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 11(45) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»):
журнал. 2024. № 11(45) 2024. С. 2111

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 18.11.2024, № 15/11-24)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Баргусьва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташица в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвождєвчів Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Инжинецька Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматички, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхівського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корніснюк Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайнік Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олександрович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідельський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталя Олександрівна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємства, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіпшова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Boichevska I.B. <i>TEACHERS' RESILIENCE IN EUROPE AND UKRAINE – CONSIDERING MAIN ASPECTS</i>	23
Kochyna V.V., Stativka O.O. <i>IMPROVEMENT OF CADETS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PROFESSIONAL COMMUNICATION</i>	35
Novakivska L.V. <i>MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE LESSONS OF UKRAINIAN LITERATURE IN SENIOR CLASSES</i>	43
Ostrovska M.Ya. <i>ANALYSIS OF INTERACTIVE LEARNING AS A SET OF TECHNOLOGIES AND CONCEPTUAL APPROACH TO INTERACTIVE LEARNING</i>	54
Parkheta L.P. <i>PERSONAL-ORIENTED LESSON OF UKRAINIAN LITERATURE IN ZZSO</i>	62
Savchenko Yu.Yu., Antypin Ye.B. <i>FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES OF TEACHING SPECIALTY'S STUDENTS: PSYCHOLOGICAL COMPONENT</i>	72
Terletska L.M. <i>THE MAIN FEATURES OF TEACHING PRESCHOOLERS A FOREIGN LANGUAGE: EFFECTIVE TIPS AND METHODS</i>	84
Zahura F.I., Stadnyk V.V. <i>PHYSICAL CULTURE AND HEALTH EXTRACURRICULAR ACTIVITY OF STUDENTS UNDER MARTIAL LAW</i>	99
Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А., Салій Р.В. <i>ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ЯК НАУКОВА КАТЕГОРІЯ</i>	109
Андрощук І.В. <i>СУТНІСТЬ ТА ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ</i>	121
Артемов В.Ю., Гнатюк Т.І. <i>ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО КУРСАНТСЬКОГО ГУРТКА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	132

Балакірєва В.А. <i>ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКІВ ТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	141
Блавт О.З., Козіброда Л.В. <i>ІНКЛЮЗИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ІНВАЛІДНІСТЮ</i>	151
Богуславський В.В. <i>ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СПІВРОБІТНИКА СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ</i>	163
Борщ О.І. <i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО САМООЦІНКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i>	175
Бузін О.Л. <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДИХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕРНАТУРИ</i>	181
Бурчак С.О., Дмитренко В.М. <i>ЗАКОНИ Й ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ</i>	189
Ван Цзялун <i>КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ ПРОЄКТНО-ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА</i>	198
Васильєва С.А. <i>ПРИЙОМИ ПІЗНАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ТА РЕАЛЬНОГО СВІТІВ, ЩО ОТОЧУЮТЬ ДИТИНУ</i>	207
Васильєва С.О., Агаркова Н.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ</i>	220
Великдан Ю.В. <i>ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ ТА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ В НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНФОРМАТИКИ</i>	227
Віт Д.Ю. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ З ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗИ</i>	238

- Гелеш А.В., Давидчак О.Р.** 250
МІЖНАРОДНА АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
- Горбацьо І.І.** 261
ЕКОЛОГІЧНІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ТУРИСТИЧНОГО СУПРОВОДУ
- Гуменний О.Д.** 273
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ДЮСШ
- Демченко І.І., Білан В.А.** 286
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В РОБОТІ ГУВЕРНЕРА
- Дияк В.В.** 295
ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Дука Ю.М., Сулима В.П., Бараннік К.С., Верхолаз І.Л.** 306
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ ГРИ ПРИ ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УКРИТТІ ПІД ЧАС ПОВІТРЯНИХ ТРИВОГ
- Дядечко І.Є., Бессарабова О.В., Дудко Н.О.** 316
ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ТА СПОРТІ
- Дяков С.І., Кречко М.В., Бакалов В.Г.** 325
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Желанова В.В.** 334
ПОТЕНЦІАЛ ПОЗАНАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦЯ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Журба К.О., Шкільна І.М.** 346
ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ
- Заслужена А.А.** 358
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ФАХІВЦІВ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ (БАКАЛАВРІВ МИСТЕЦТВ) В УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРАЛІЇ

Ісарук В.І. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МУЗЕЇВ І ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ МУЗЕЮ НАУКИ БУКОВИНСЬКОЇ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ</i>	371
Іщенко Л.В., Скрипник Н.І. <i>КОРЕКЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СПІЛЬНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІВ І БАТЬКІВ</i>	390
Казак Ю.Ю., Радішевська А.В., Казак О.О. <i>ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДО ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ</i>	400
Каричковська С.П., Мовчан Л.В., Чучмій І.І. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВСТУПНИХ КАМПАНІЙ В УНІВЕРСИТЕТАХ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	415
Карнаух Л.П., Авраменко О.О. <i>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	425
Кінд-Войтюк Н.В. <i>ШІ ТА ІНТЕРНЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ</i>	434
Колеснікова Є.С. <i>ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	444
Коренева І.М., Коломієць М.Б. <i>СУЧАСНИЙ СТАН РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ</i>	456
Корнієнко О.Д., Поливанюк В.В., Романюк О.А., Кулабухов О.М., Ляшук О.В. <i>МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ФІЗИЧНИХ ТРЕНУВАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ</i>	469
Кравець Н.П., Конопацька О.С. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УЧНІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ</i>	480
Крамар С.С. <i>ПРОГРАМНО-АПАРАТНИЙ КОМПЛЕКС ARDUINO ЯК ЗАСІБ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ</i>	492

Кривцун Н.З. <i>ДОРОБОК ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ З ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В РЕЦЕЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ</i>	501
Курок В.П., Бурчак Л.В. <i>ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ</i>	513
Кушнір В.В. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕГРАЦІЇ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ</i>	526
Лемещук М.А., Черніченко Л.А. <i>ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ</i>	538
Лесіна Т.М., Панченко І.В. <i>САМОРОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ТА МАГІСТРІВ ФІЛОЛОГІЇ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ</i>	551
Леськів-Бондарчук Г.В. <i>ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ТРЕТЬОГО ВІКУ</i>	559
Липчей М.С., Кобаль В.І. <i>МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРАКСЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	569
Литвин А.Ф. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ</i>	579
Литвинов А.С., Лащ Н.М. <i>РОЛЬ І МІСЦЕ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	588
Люлька О.М., Буря Л.В., Ляховський В.І., Кравців М.І., Краснов О.Г. <i>ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	601
Макарчук В.В., Амонс А.А. <i>ПОЗАКЛАСНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ</i>	609

Макарчук В.В., Амонс М.А. <i>ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ</i>	619
Мамиченко С.А., Савел'єв А.Є. <i>СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	630
Мельник Н.М. <i>СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	640
Мельничук Ю.Є., Редько О.І., Сушик О.Г. <i>STEM-ПІДХІД ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ІТ-ПРОФІЛЮ</i>	648
Мінаков І.В. <i>ІННОВАЦІЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	659
Мірошніченко В.І., Васюк О.В. <i>РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИХОВАННІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	670
Моца А.А., Олаг Н.К. <i>ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ</i>	678
Ніколасенко-Камишова Т.П. <i>ЩОДО ПРОБЛЕМ ПОСТДИПЛОМНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА_ СІМЕЙНА МЕДИЦИНА</i>	690
Новицька Т.Л., Сікора Я.Б. <i>СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК</i>	700
Павлова О.Г. <i>ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ГУМАНІСТИЧНИХ ІДЕЙ У ЗАРУБІЖНІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЦІ</i>	714
Петрунчак Д.В., Кузьменко О.Г., Погранична Н.М. <i>РОЛЬ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ</i>	723
Половіна О.А. <i>ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НАВИЧОК ДИЗАЙНУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	735

Прищеп С.М. <i>РОЛЬ АДАПТАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ</i>	748
Ратушний В.Р. <i>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ</i>	756
Руденко В.М., Боть Л.П., Кірсєва В.О. <i>СТРАТЕГІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО</i>	767
Сабатовська-Фролкіна І.С., Фесенко В.Ю., Шварп Н.В., Тимошук Г.В. <i>ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ «ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»</i>	779
Слободянюк О.М. <i>СПРИЯННЯ ДОСЛІДНИЦЬКІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	790
Снітовська О.Й. <i>ПРОБЛЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИМІРУ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ПАРАДИГМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРАЦЯХ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ</i>	802
Солодчук А.В. <i>ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ</i>	817
Стеценко В.П. <i>ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ</i>	831
Стеценко Н.М. <i>СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УМОТИВОВАНОГО МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА</i>	843
Сторонська О.С., Кравець С.Ф. <i>МЕТОДИ КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	856
Татарко К.О. <i>ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ-ВОКАЛІСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ СОЛЬНОГО СПІВУ</i>	865

Терешенко Н.В. <i>СУЧАСНІ ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ: ІНТЕРАКТИВНІ ПІДХОДИ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ</i>	876
Ткачук Г.В. <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ СЕРЕДОВИЩ ПРОГРАМУ- ВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ</i>	888
Ткачук М.М., Ткачук Л.В. <i>ЕПОХАЛЬНА ПЕДАГОГІКА МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА І СУЧАСНІСТЬ</i>	901
Трубіцина О.М., Бісіркіна Н.А. <i>ВИКЛАДАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	914
Трубіцина О.М., Мирошниченко Г.О. <i>НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО - КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	925
Фещенко Г.Ю. <i>ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	936
Халік В.В. <i>ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	952
Ходунова В.Л. <i>ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ УМІНЬ У ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	963
Ходунова В.Л. <i>ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	973
Хон К.Ю. <i>КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ</i>	984
Хрипун Д.М., Черніченко Л.А. <i>АРТТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ АКТИВАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»</i>	994

- Чепуренко Я.О.** 1006
ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
- Чичкевич О.Б.** 1017
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРАВА
- Шаповал Л.В.** 1028
ГАЛУЗЕВА ТА МІЖГАЛУЗЕВА ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ
- Шевчук Г.Й., Кравець С.-К.** 1040
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ОСОБАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
- Шпалярченко Ю.А.** 1049
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Шумський О.Л.** 1057
ДОСВІД КНР ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ПІСЕНЬ У НАВЧАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- Ярхо Т.О., Ємельянова Т.В., Легейда А.В., Легейда Д.В., Медведєв Є.П., Вишневецький О.Л.** 1070
ГЕНЕРАЛІЗОВАНИЙ ВИКЛАД СУТНОСТІ МОДЕЛЕЙ СИСТЕМ МАСОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ: ПІДГОТОВКА ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ. ЧАСТИНА 2. СМО З НЕОБМЕЖЕНОЮ ЧЕРГОЮ

СЕРІЯ «Психологія»

- Kargina N.V., Melnychuk I.V.** 1087
FEATURES OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE TO PERSONS WITH A LOW LEVEL OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS
- Балабушка Є.О., Смовж М.А., Барановська Т.М., Латуїн Ю.О.** 1095
ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ СТІЙКОСТІ ДО СИНДРОМУ ВИГОРАННЯ В ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ
- Баранова А.П.** 1107
ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ МАЙБУТНЬОГО В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Белов О.О., Новицький А.В., Лукаш Н.Д. <i>ПОСТТРАВМАТИЧНЕ ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СТРЕСУ ВІЙНИ</i>	1118
Белякова С.М., Лаба О.А. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДЛІТКАМИ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ</i>	1130
Белякова С.М., Постригань С.П. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЛЬОВИХ ОЧІКУВАНЬ У МІЖСОБИСТІСНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ПОДРУЖЖЯ</i>	1140
Белякова С.М., Струтинська А.Ю. <i>ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ</i>	1153
Беляєвська Т.В. <i>РОЗВИТОК РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ЯК КОМПОНЕНТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ АРТТЕРАПІЇ</i>	1164
Бондаренко Н.О. <i>ПРОБЛЕМА КОМПЛАСЕНСУ ПРИ ВТОРИННІЙ ПРОФІЛАКТИЦІ ІНСУЛЬТУ ОЧИМА СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ</i>	1176
Бочелюк В.Й., Панов М.С., Жадленко І.О. <i>КОНФЛІКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ</i>	1190
Бульченко Д.В. <i>РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА</i>	1199
Варнавська І.В. <i>ВИБІР МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ</i>	1214
Волинець Н.В., Корсун В.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ ТРАВМАТИЧНОГО ДОСВІДУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	1224
Голодний М.І. <i>ЗМІНА ОСОБИСТІСНИХ ЦІННОСТЕЙ У ВЕТЕРАНІВ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙСЬКОВОГО ДОСВІДУ</i>	1240
Гудінова І.Л. <i>ЕТАПИ, ПЕРІОДИ, РЕЗУЛЬТАТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВОЛОНТЕРА</i>	1255

Дворніченко Л.Л., Чеканська Л.М. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ</i>	1269
Діколь-Кобріна О.А. <i>МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ» СТУДЕНТАМИ-ПСИХОЛОГАМИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПСИХОЛОГІЯ»</i>	1282
Казанжи М.Й. <i>ФАСИЛІТАЦІЯ У ВИРІШЕННІ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ПІДТРИМАННІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я СІМ'Ї</i>	1296
Карпюк Ю.Я., Хрущ О.В., Федик О.В. <i>ОБГРУНТУВАННЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ НАВИЧОК СТРЕС-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ</i>	1305
Кернас А.В., Житніковська К.Я. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ У ЖІНОК ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	1318
Кокоріна Ю.Є., Бондаревич С.М., Діколь-Кобріна О.А., Івашенко Г.Ю. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ</i>	1330
Коляда Н.В., Пронюшкіна А.О. <i>ПСИХОКОРЕКЦІЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ У СПОРТСМЕНІВ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ</i>	1345
Красношапка С.В., Івашенко А.І. <i>ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ДОРОС. ДОПОМОГОЮ АРТТЕРАПІЇ</i>	1357
Кучерявий А.О. <i>СТРУКТУРА, ПОХОДЖЕННЯ І ФУНКЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ІМІДЖУ</i>	1372
Мазоха І.С. <i>СУЧАСНІ МЕТОДИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ РОБОТИ З ПРОЯВАМИ КОНФЛІКТНОСТІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА</i>	1384
Майстренко Т.М. <i>ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ: КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ</i>	1397
Максименко Ю.Б., Марківська О.С. <i>ПРОЯВИ ОСОБИСТІСНИХ ЗМІН В ПСИХОТРАВМУЮЧИХ СИТУАЦІЯХ</i>	1406

- Марциняк-Дорош О., Бігун Н.І., Ковальова О.В., Медвідь І.В., Варіна Г.Б.** 1419
ВІРТУАЛЬНІ ТЕРАПЕВТИЧНІ ПЛАТФОРМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ СТРЕСОМ: АНАЛІЗ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ, ТЕРАПІЇ ПРИЙНЯТТЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СХЕМАТЕРАПІЇ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ
- Матейко Н.М., Губа М.І., Марциняк-Дорош О., Войцеховська О.В.** 1432
ПСИХОДІАГНОСТИЧНІ ТА НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ
- Матохнюк Л.О., Корольова Н.Д.** 1446
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ВСТУПУ ДО ШЛЮБУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ
- Милославська О.В., Гуляєва О.В., Полтавська К.** 1459
ПРОФЕСІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРЕДСТАВНИКІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ
- Найчук В.В., Майданюк І.З., Денисенко А.О., Полілуєва І.В.** 1472
РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МЕТОДОМ АРТ-ТЕРАПІЇ
- Неграш О.І.** 1481
ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОКРАСТИНАЦІЇ: РОЛЬ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У СХИЛЬНОСТІ ДО ВІДКЛАДАННЯ ЗАВДАНЬ
- Онищенко О.О.** 1492
ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОР ЖИТТЄСТІЙКОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ КРИЗИ
- Павленко О.В.** 1507
ЖИТТЄРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СЕРЕДОВИЩНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
- Пастернацький А.В., Поплавська Є.В.** 1518
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СИМВОЛДРАМИ ПРИ РОБОТІ З ХВОРИМ, ЩО СТРАДАЄ НА ПСИХОСОМАТИЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ
- Піроженко Т.О., Гавриш Н.В., Соловйова Л.І.** 1529
ДІАГНОСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПОВЕДІНКОЮ ДИТИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ КАЗКИ
- Подлевська Н.В., Шейко А.О., Губа М.І., Товма І.М.** 1544
ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КЕРІВНИКА
- Редько С.І., Вятоха І.Ю., Дутчак С.В.** 1553
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДІАЦІЇ: РОЛЬ ЕМОЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПРИМИРЕННЯ

- Романовська Д.Д., Ткачук І.І.** 1567
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У РОБОТІ ПРАЦІВНИКІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ
- Ронжес О.Є.** 1583
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦИФРОВОЇ ПОВЕДІНКИ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО НАПАДУ
- Рязанова О.Л.** 1597
ПОДРУЖНІЙ КОНФЛІКТ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
- Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Савченко Ю.Ю., Антипін Є.Б.** 1605
ОСОБИСТІСНА КРИЗА ЯК ПРЕДИКТОР ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
- Смоляк В.М., Турубарова А.В., Кіріллова А.О.** 1617
НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНА ПРОГРАМА КОРЕКЦІЇ ВИЩИХ ПСИХІЧНИХ ФУНКЦІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ ІІ РІВНЯ
- Стеценко А.І., Невзгляд Л.В.** 1630
ВПЛИВ ДИТЯЧОЇ ТРАВМИ НА «ОБРАЗ Я» ОСОБИСТОСТІ РАННЬОГО ЮНАЦЬКОГО ВІКУ
- Ткаченко О.Т.** 1643
ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
- Ткачук Л.В., Матохнюк Л.О.** 1651
ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ З РІЗНИМ РІВНЕМ АГРЕСИВНОСТІ
- Томаржевська І.В., Куш Ю.І., Косенко Р.І.** 1660
ВПЛИВ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ
- Хараджи М.В., Гаранда А.В.** 1675
АРТТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЖІНОК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
- Хараджи М.В., Попова О.В.** 1685
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСВІТЯН ПРИФРОНТОВИХ РЕГІОНІВ
- Чернякова А.В., Мордовець М.В.** 1697
ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНІКИ ЗНЯТТЯ СТРЕСУ І ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ (СТАБІЛІЗАЦІЇ) В ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ ІЗ ЗАЛЕЖНІСТЮ

Чорненко А.В. 1710
ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ В ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БОГОСЛОВІВ УГКЦ

Широбоков Ю.М., Барабанчик О.В., Рябініна О.В. 1722
ПСИХОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ДО ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ У НАВЧАННІ

СЕРІЯ «Медицина»

Chornenka Zh.A., Domanchuk T.I., Hrytsiuk M.I., Palibroda N.M. 1734
POTENTIALLY DANGEROUS SOCIO-ECONOMIC AND SOCIO-PSYCHOLOGICAL RISK FACTORS OF GASTRIC CANCER DEVELOPMENT

Chornenka Zh.A., Mararash H.H., Hrytsiuk M.I., Palibroda N.M. 1746
THE ROLE OF THE NURSE IN THE PREVENTION OF ARTERIAL HYPERTENSION

Kokhan B.I., Ocheredko O.M. 1754
ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF TREATMENT SCHEMES FOR DISEASES WITH BRONCHO-OBSTRUCTIVE SYNDROME IN PATIENTS OF MNCE "HAYSYNKA CDH OF HCC"

Soloviova N.M., Siusiuka V.H. 1767
PERINATAL CONSEQUENCES OF CHILDBIRTH IN PREGNANT WOMEN WITH A HISTORY OF REPRODUCTIVE LOSSES

Vergun A.R., Nadashkevych O.N., Vergun O.M., Matsyakh Yu.M., Paraschuk B.M., Yarema Ya.I., Lytvynchuk M.M., Zhuraiev R.K., Shalko I.V., Oleksiuk O.B., Karpyshyn N.V. 1776
SECONDARY PREVENTION AND TREATMENT OF COMPLICATED STAGE III AND STAGE IV DECUBITUS ULCERS (PRESSURE ULCERS, BEDSORES), WHAT'S NEW, AUTHOR'S VIEWS

Абдул–Огли Л.В., Олійник К.А. 1795
СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ТА РОЗУМІННЯ УДАРНО – ХВИЛЬОВОГО ВПЛИВУ НА СИСТЕМУ ЗОРОВОГО АНАЛІЗАТОРУ (АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

Алієв Руфат Бахтіяр огли, Шаповалова А.С., Абуватфа Самі І.Х., Алієва Т.Ю., Глухова О.І. 1811
ПАТОГЕНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМОРБІДНОГО ПЕРЕБІГУ ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ COVID-19 НА ТЛІ ЦД 2 ТИПУ

Бакалюк Т.Г., Стельмах Г.О., Макарчук Н.Р., Куприк В.О. 1824
ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА ПОСТУРАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ У ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ТРАВМИ ПЕРЕДНЬОЇ ХРЕСТОПОДІБНОЇ ЗВ'ЯЗКИ

- Бакун О.В.** 1833
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ МЕЗОТЕЛІНУ У КРОВІ ЖІНОК ОСНОВНОЇ ГРУПИ ЗАЛЕЖНО ВІД СТАДІЙ ЕНДОМЕТРІОЗУ, АСОЦІЙОВАНОГО ІЗ БЕЗПЛІДДЯМ
- Височина І.Л., Березуцький І.** 1840
МАГНІЙ У ПАТОГЕНЕЗІ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ. ОГЛЯД
- Голубчиков М.В., Стрельченко О.Г.** 1852
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА ПІДСТАВІ ВИМОГ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ
- Довжанин Ю.В.** 1863
ІНКЛЮЗИВНІСТЬ У КОСМЕТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ: ЯК МАКІЯЖ АДАПТУЄТЬСЯ ДО РІЗНИХ ТИПІВ ШКІРИ
- Дрига Н.О., Сміянов В.А.** 1874
МЕДИКО-СОЦІАЛЬНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МОЖЛИВИХ ШЛЯХІВ ПОЛІПШЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ТА СТРАТЕГІЙ ПРЕВЕНЦІЇ ВІЛ/СНІДУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ
- Замойська Л.В., Рибенчук М.С., Мамчур Н.Р., Якимчук О.М.** 1882
ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РІВЕНЬ ТРИВОЖНОСТІ ТА ПОРІГ БОЛЬОВОЇ ЧУТЛИВОСТІ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІСЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСІВ ВПРАВ
- Зачепа В.О., Кліщ І.М.** 1891
АНТИФОСФОЛПІДНИЙ СИНДРОМ: ОГЛЯД СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ
- Клопоцька Н.Г., Грига М.В., Забігайло А.Ю.** 1904
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ БАКТЕРІАЛЬНОГО КЕРАТИТУ, СПРИЧИНЕНОГО КОМБІНОВАНОЮ МІКРОФЛОРОЮ
- Кравець Н.Я.** 1911
АНАЛІЗ ЧАСТОТИ ВІЯВЛЕННЯ БАКТЕРІАЛЬНОЇ ЕТІОЛОГІЇ ГОСТРОГО ЗАПАЛЕННЯ ПІДНЕБІННИХ МИГДАЛИН
- Крикус О.Ю., Сирота Г.Г., Грушевенко Д.І., Мартинюк Ю.О., Сирота М.Г., Чорна В.В.** 1918
ВПЛИВ ЧАСУ ПОЧАТКУ ТА ІНТЕНСИВНОСТІ СТАТИНОТЕРАПІЇ НА РЕЗУЛЬТАТИ ЛІКУВАННЯ У ПАЦІЄНТІВ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ІШЕМІЧНИЙ ІНСУЛЬТ – ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЦИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
- Крицька Г.А., Лотоцька О.В., Кравченко О.П.** 1934
РІВЕНЬ ОБІЗНАНОСТІ ЮНАЦТВА ТА МОЛОДІ ЩОДО ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ВІЛ/СНІД ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНКЕТУВАННЯ

- Кушнір Ю.А.** 1943
СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СЕРЕД ПАЦІЄНТІВ З НЕГАТИВНИМИ СИМПТОМАМИ ПРИ ШИЗОФРЕНІЇ
- Матяш О.Р., Волощук Н.І.** 1955
МЕТАБОЛІЗМ ГІДРОГЕН СУЛЬФІДУ В СЕРЦІ ЩУРІВ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З МАРКЕРАМИ КАРДІОЦИТОЛІЗУ ЗА АЛКОГОЛЬНОЇ КАРДІОМІОПАТІЇ
- Мельник Б.І., Боягіна О.Д., Сазонова О.М., Клочко Н.І.** 1964
АНАЛІЗ КУТОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЛИЦЕВОГО ВІДДІЛУ ЧЕРЕПА ЛЮДИНИ З УРАХУВАННЯМ КРАНІОТИПУ
- Москаленко А.М.** 1975
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЖИТТЯ ХВОРИХ НА МІСЦЕВО-ПОШИРЕНИЙ РАК ШЛУНКА В ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИЙ ПЕРІОД ПРИ ЗБЕРЕЖЕННІ ЛІВОЇ АБЕРАНТНОЇ АРТЕРІЇ ПЕЧІНКИ
- Ніколаєв Р.С., Манська К.Г., Пчельнікова О.Ю., Щербатих М.М., Хижняк О.О.** 1985
ПОЄДНАННЯ АУТОІМУННОЇ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ ТА ЦЕЛІАКІЇ: КЛІНІЧНІ ВИПАДКИ
- Приліпка К.О.** 1996
ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ПСИХОГІГІЄНИЧНИЙ ПРОЯВ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ
- Приліпка К.О., Герасименко Л.О., Іщейкіна Ю.О.** 2005
ХАРЧОВІ ЗВИЧКИ ЯК СКЛАДОВІ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА СТАНУ ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)
- Ратчик В.М., Останіна Т.Г.** 2012
МОЖЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОЇ ДІАГНОСТИКИ У ХВОРИХ З ВПЕРШЕ ДІАГНОСТОВАНИМ ТУБЕРКУЛЬОЗОМ ЛЕГЕНЬ
- Романів В.М., Стравський Я.С.** 2024
ВПЛИВ АНТИБІОТИКІВ У ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ ТА РОЗВИТОК АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ
- Стахурська І.О., Гетьман У.Р.** 2032
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КСЕНОБІОТИКІВ НА МІКРОБІТУ КИШКІВНИКА ЛАБОРАТОРНИХ ЩУРІВ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)
- Сушко Ю.І., Гудима А.А., Зятковська Н.Є.** 2043
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОКСИДАТИВНОГО СТРЕСУ В ЛЕГЕНЯХ ЩУРІВ РІЗНОГО ВІКУ ЗА УМОВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ КРАНІОСКЕЛЕТНОЇ ТРАВМИ

- Фегер О.В., Погоріляк Р.Ю.** 2054
*ЖИТТЯ ПІСЛЯ ДІАГНОЗУ: ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ПАЦІЄНТІВ ЗІ ЗЛОЯКІСНИМИ
НОВОУТВОРЕННЯМИ ОРГАНІВ ДИХАННЯ*
- Хруставка Р.В., Федорович М.Р., Гомонець С.Я., Миколенко А.З.,
Трач Росоловська С.В., Орел Ю.М.** 2061
ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ NUT КАЦИНОМИ
- Чернецька Н.В., Дубик Л.В.** 2074
*РОЛЬ СИСТЕМНОГО ЗАПАЛЕННЯ У ПАТОГЕНЕЗІ ХРОНІЧНОГО
ОБСТРУКТИВНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ, ПОЄДНАНОГО ІЗ
СУПУТНІМ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ ТИПУ 2*
- Чорній О.В.** 2081
*СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ І ЛІКУВАННЯ ХРОПІННЯ ТА
ОБСТРУКТИВНОГО АПНОЕ УВІ СНІ*
- Шевчук Ю.О., Круть Д.Й., Якимчук О.М.** 2103
*ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛАСНТНОСТІ ПАЦІЄНТОК ДО РІЗНИХ ВИДІВ
АНЕСТЕЗІЇ НА МАЛИХ ГІНЕКОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ*

УДК 374:37.091.3:37.021

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-723-734](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-723-734)

Петрунчак Денис Васильович аспірант, Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, м. Київ, тел.: (044) 239-30-17, <https://orcid.org/0009-0004-6276-7415>

Кузьменко Оксана Григорівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Київ, тел.: (099) 640-02-86, <https://orcid.org/0000-0002-8625-7936>

Погранична Наталія Михайлівна викладач кафедри української та іноземних мов, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, <https://orcid.org/0009-0008-7027-4441>

РОЛЬ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Анотація. У сучасних умовах швидких соціально-економічних змін і розвитку інформаційного суспільства, формальна освіта все частіше стикається з необхідністю доповнення іншими видами навчання для забезпечення розвитку ключових компетентностей здобувачів вищої освіти. В Україні, як і в усьому світі, зростає важливість неформальної освіти, яка дозволяє здобувачам розвивати практичні навички, адаптивність та соціальні компетенції, що мають критичне значення в умовах сьогодення. З огляду на обмеження формальної освіти, які, передусім пов'язані з традиційністю та рамкованістю навчальних програм, неформальна освіта дає можливість здобути додаткові знання та навички.

Особливої актуальності тема розвитку неформальної освіти набуває в українських реаліях, де здобувачі часто мають доступ до неформальних програм через громадські організації, волонтерські проекти, курси самоосвіти та онлайн-платформи. Ці ресурси надають можливість опанувати іноземні мови, лідерські якості, комунікативні та цифрові навички тощо. Окрім того, цифрова трансформація та популярність онлайн-навчання сприяють швидкому розвитку неформальної освіти, роблячи її доступнішою для широкої аудиторії. Співпраця між офіційними інституціями та громадянським суспільством, як-от університетами та неурядовими організаціями, має значний потенціал для розширення можливостей здобувачів. Формування спільних програм, які поєднують теоретичну базу з практичними навичками, сприятиме всебічному розвитку здобувачів, підвищуючи їхню конкурентоспроможність

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(45) 2024

на ринку праці. Важливим викликом у контексті розвитку неформальної освіти є інтеграція таких програм до формальних навчальних процесів, що дозволить створити гармонійну систему підготовки компетентних фахівців.

Ключові слова: неформальна освіта; компетенції; ключові компетенції; педагогіка; формальна освіта

Petrunchak Denys Vasylovych Postgraduate Student, Mykhailo Dragomanov State University, Kyiv, tel.: (044) 239-30-17, <https://orcid.org/009-0004-6276-7415>

Kuzmenko Oksana Hryhorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor Pedagogy Department, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Kyiv, tel.: (099) 640-02-86, <https://orcid.org/0000-0002-8625-7936>

Pohranychna Natalia Mykhailivna Lecturer of the Department of Ukrainian and Foreign Languages, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, <https://orcid.org/0009-0008-7027-4441>

THE ROLE OF NON-FORMAL EDUCATION IN THE FORMATION OF KEY COMPETENCIES OF A MODERN STUDENT OF EDUCATION

Abstract. In today's conditions of rapid socio-economic changes and the development of the information society, formal education is increasingly faced with the need to supplement it with other types of education to ensure the development of key competencies of higher education students. In Ukraine, as throughout the world, the importance of non-formal education is growing, which allows students to develop practical skills, adaptability and social competences, which are of critical importance in today's environment. Given the limitations of formal education, which are primarily related to the traditionality and framework of educational programs, non-formal education provides an opportunity to acquire additional knowledge and skills.

The topic of the development of informal education is especially relevant in Ukrainian realities, where applicants often have access to informal programs through public organizations, volunteer projects, self-education courses and online platforms. These resources provide opportunities to learn foreign languages, leadership qualities, communication and digital skills, and more. In addition, digital transformation and the popularity of online learning contribute to the rapid development of non-formal education, making it more accessible to a wide audience. Collaboration between formal institutions and civil society, such as universities and non-governmental organizations, has significant potential for empowering grantees. The formation of joint programs that combine the theoretical basis with practical skills will contribute to the comprehensive development of applicants, increasing

their competitiveness on the labor market. An important challenge in the context of the development of non-formal education is the integration of such programs into formal educational processes, which will allow creating a harmonious system of training competent specialists.

Keywords: non-formal education; competencies; key competencies; pedagogy; formal education

Постановка проблеми. Актуальність вивчення ролі неформальної освіти у формуванні ключових компетентностей сучасного здобувача освіти зумовлена багатьма факторами. Передусім йдеться про ті нові виклики, які постають перед освітнім процесом у контексті стрімкого розвитку цивілізації, глобалізації, зміни у підході до функціонування економіки та стрімкого розвитку інформаційного суспільства. У зрізі українського суспільства йдеться про ті освітні виклики, які зумовлені війною та початком процесу європейської інтеграції. У сукупності, ці тенденції вимагають адаптації цілей, змісту та методів освітніх програм, оскільки сучасна система шкільної освіти не завжди відповідає потребам молодого покоління в умовах динамічних соціально-економічних змін. Таким чином, важливо не лише забезпечити формальну освіту, але й доповнити її можливостями неформального навчання, яке, на відміну від шкільного навчання, є більш чутливим до змін у світі. У контексті дослідження акцент неформальної освіти зміщений у бік розвитку ключових компетентностей, зокрема критичного мислення, креативності, здатності до самоосвіти та адаптивності, що є необхідними у сучасному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженні використані нормативні документи, які на законодавчому рівні регулюють такі поняття як неформальна освіта, ключові компетентності, критерії якості освіти. У дослідженні використані матеріали переважно закордонних дослідників: Р. Реттінгер, І. Грабовської-Лепчак, Й. Клейса, М. Фордхема, Й. Станческу та ін.

Мета статті полягає у визначенні ролі неформальної освіти у формуванні ключових компетентностей сучасного здобувача освіти. Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання: проаналізувати підходи до розуміння поняття неформальна освіта та виокремити її основні характеристики; виокремити позитивні практики та проаналізувати дослідження у контексті взаємозв'язку неформальної освіти та формування ключових компетентностей здобувачів освіти; виявити основні можливості для здобувачів вищої освіти щодо отримання неформальної освіти.

Виклад основного матеріалу. Згідно з визначеннями, які затверджено Національною рамкою кваліфікацій, а також чинного Закону України «Про освіту», компетентність – «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або

подальшу навчальну діяльність» [4]. У Постанові Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» визначено компетентнісний підхід як основний принцип за яким визначаються вимоги до обов'язкових результатів навчання. У цій постанові також визначено і ряд ключових компетентностей. Наприклад, вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій; інноваційність; екологічна компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини тощо [5].

Загалом у науковому дискурсі існує доволі значна кількість спроб окреслити компетентність. Наприклад, у словнику іншомовних слів компетентність (від лат. *competens* (*competentis*) – належний, відповідний), означає поінформованість, обізнаність, авторитетність [7, с. 282]. Марущак О. розглядає компетентність як інтегровану якість особистості. На її переко-нання, компетентність – це свого роду здатність до продуктивної діяльності, яка виявляється у певних соціально-значущих сферах. Для розвитку компетентності необхідні раніше здобуті знання, уміння, навички та ін. [2, с. 107].

Формальна та неформальна освіта вважаються формами освіти, які мають особливе значення для розвитку здобувача освіти, а також набуття ним ключових компетентностей. Неформальну освіту можна розуміти як організований освітній процес, який відбувається паралельно до основної системи освіти, однак у порівнянні із формальною, не надає жодних державних свідоцтв чи дипломів. Сертифікати, отримані під час навчання за неформальною освітою здебільшого вважаються підвищенням кваліфікації. Участь у неформальній освіті є добровільною, відповідно, вибір освітньої послуги – усвідомлений. Як слушно зауважує польська дослідниця Р. Реттінгер [11], неформальна освіта стає все більш поширеним способом набуття та розвитку компетенцій, пізнання світу, способом формування світогляду, а також уявлень про себе та інших. Зважаючи на постійну трансформацію сучасної системи освіти, все більше і більше значення для формування ключових компетентностей здобувачів освіти має саме неформальна освіта. Трансформації, які постійно відбуваються у сферах економіки, інформації, інновацій, а також невинний технологічний прогрес створює нові освітні, соціальні, економічні та політичні виклики, частина з яких долається саме через можливості, які має неформальна освіта.

Аналізуючи загалом освітню систему, інша польська дослідниця І. Грабовська-Лепчак, робить висновок про те, що ідеальною та найбільш комплексною є та освітня система, яка включає чотири типи освіти: формальну, неформальну, випадкову та самоосвіту [8, с.127]. У цьому контексті, формальна освіта є найпоширенішою формою передачі знань і навичок. Її розуміють як систему, побудовану на основі фіксованого змісту та

форм навчання, розроблену від початкової шкільної освіти до університетського рівня. У багатьох сенсах неформальна освіта дозволяє підвищувати кваліфікацію або отримати додаткові компетенції у професійному житті. Неформальна освіта надається поза освітянською системою. Її головна мета – надання знань та формування практичних навичок. Від формальної освіти її відрізняє насамперед методологія, підходи, способи отримання тих чи інших знань. Наприклад, якщо формальна освіта вимагає присутності здобувачів у аудиторії, чи онлайн, чіткості таймінгу проведення занять, конспекту лекцій чи практичних занять від педагога, спосіб отримання неформальної освіти немає цих вимог.

З одного боку, будь-яка освітня послуга, яка належить до неформальної освіти має наперед визначену цільову аудиторію, однак з іншого боку, освітні курси, розміщені на цифрових платформах не мають суттєвих обмежень. Наприклад, популярні платформи цифрової освіти дозволяють проходити навчання у будь-який зручний для слухача час, отримувати сертифікати, зберігати доступ до інформації, або ж переглядати при необхідності надані матеріали під час завдання у своєму особистому кабінеті. Яскравим прикладом може бути онлайн платформа Prometheus, яка надає доступ до безкоштовних та платних навчальних курсів, а також пропонує корпоративні навчання. Сьогодні платформа налічує понад 400 курсів різноманітної тематики, 2 960 000 користувачів та 2 480 000 виданих сертифікатів. Цікавинкою платформи є поступове відкриття доступу до курсів, які впроваджені світовими університетами [3]. Отже, можемо припустити, що однією із важливих характеристик неформальної освіти є гнучкість.

Ще у 70-х роках XIX ст. Клейс та ін. визначають неформальну освіту як «будь-яку навмисну та систематичну освітню діяльність, яка зазвичай проводиться поза традиційною школою, зміст якої адаптований до потреб особистості та конкретних ситуацій. Неформальна освіта має на меті максимізувати навчання та знання та звести до мінімуму проблеми, з якими стикається індивід у формальній освіті (стрес, пов'язаний з оцінками, нав'язаними дисциплінами, виконанням домашніх завдань тощо)» [9, р. 6]. У цьому відношенні неформальну освіту слід розглядати як набір освітніх дій, які здійснюються в неформальному інституційному середовищі поза освітньою системою [12, р. 628]. До основних характеристик неформальної освіти відносять такі:

гнучкість: неформальна освіта забезпечує високий рівень гнучкості, дозволяючи здобувачам освіти самостійно обирати темп, місце та спосіб навчання. Завдяки цьому можна легко адаптувати навчальний процес під особистий графік і потреби. Такий підхід сприяє гармонійному поєднанню навчання з роботою, особистим життям або іншими обов'язками, роблячи таким чином освіту доступнішою та комфортнішою;

добровільна участь: неформальна освіта базується на принципі добровільності, що означає, що кожен учасник має внутрішню мотивацію до навчання. Завдяки цьому підходу людина бере участь у процесі свідомо, обираючи тільки ті знання й навички, які справді цікаві та корисні для неї. Добровільність сприяє глибшому залученню, позитивному ставленню до навчання та підвищує ефективність засвоєння матеріалу;

різноманітність змісту: неформальна освіта охоплює широкий спектр тем і форматів, що дозволяє задовольнити найрізноманітніші інтереси та потреби учасників. Від практичних навичок і творчих дисциплін до сучасних технологій і особистісного розвитку – кожен може знайти саме те, що відповідає його особистим цілям. Така різноманітність відкриває можливість постійного самовдосконалення та набуття знань у різних сферах життя, розширюючи горизонти та підвищуючи адаптивність;

доступність: неформальна освіта є доступною для всіх, незалежно від віку, соціального статусу чи попереднього досвіду. Завдяки різним форматам – онлайн-курсам, воркшопам, тренінгам, вебінарам – навчання стає можливим для людей із різних куточків світу. Відсутність жорстких вимог до участі в навчанні та вільний вибір рівня складності роблять освіту відкритою та зрозумілою, сприяючи рівним можливостям для всіх, хто прагне до розвитку та отримання нових знань;

неформальність у структурі: неформальна освіта характеризується відсутністю жорсткої структури, стандартних програм та формальних вимог. Це дозволяє адаптувати навчальний процес під потреби кожного учасника, створюючи динамічне середовище для глибшого, практичного засвоєння матеріалу. Гнучкий підхід до структури сприяє вільному обміну ідеями, стимулює креативність та ініціативність, а також надає можливість досліджувати теми більш глибоко та різносторонньо, ніж це можливо у традиційній освіті;

навчання протягом усього життя: неформальна освіта сприяє концепції безперервного навчання, яке триває протягом усього життя. Завдяки можливості навчатися у будь-якому віці та на будь-якому етапі життя, кожен має шанс постійно розвивати свої навички та знання, адаптуючись до швидких змін у світі. Цей підхід підтримує особистісне зростання, підвищує конкурентоспроможність та забезпечує гнучкість у прийнятті нових викликів і можливостей [14, p. 131].

Свого часу М. Фордхем виділив чотири ключові елементи неформальної освіти: місце набуття неформальної освіти може бути як навчальний заклад, так і інші організації, які мають право надавати послуги з неформальної освіти; учасниками неформальної освіти можуть бути люди різних вікових груп, спільним для яких є певні потреби; навчальні програми неформальної освіти як правило зосереджені на досягненні конкретних цілей; неформальна освіта є гнучкою у питанні організації, підборі методів навчання та способах передачі

знань [13]. До неформальної освіти належить організована, систематична освітня діяльність, яка проводиться поза формальними рамками системи забезпечення різних форм освіти. Неформальна освіта є елементом, що поєднує безперервну освіту та навчання протягом життя. Це невід'ємний елемент нашого існування, який робить його можливим адаптація до нестабільних умов проживання. Ось чому Нова освітня реальність насичена ідеєю підтримки навчання протягом життя навчання [10].

У випадку дітей та молоді неформальна освіта має бути привабливою та цікавою, позаяк її головна мета полягатиме у формуванні бажання брати участь у безперервному навчанні, розвитку талантів і навичок. Сьогодні відбувається зміщення акценту з формальної освіти, в якій знання є об'єктивними та мають на меті надати людині «жорсткі» компетенції, на неформальну освіту, де знання є інтросуб'єктивними та пропонують «м'які» компетенції [10]. Неформальна освіта сприяє розвитку м'яких навичок, таких як комунікація, критичне мислення та лідерство, які не завжди отримують належну увагу в традиційній освіті. Завдяки практичним заняттям і проектам неформальна освіта робить навчання більш цікавим, що підвищує мотивацію здобувачів освіти. Участь у таких програмах також допомагає молоді налагоджувати нові соціальні зв'язки і створювати корисні мережі, що у подальшому сприятиме кар'єрі. Окрім того, неформальна освіта готує молодь до швидких змін у світі, заохочуючи до самостійного навчання та адаптації до нових викликів. Вона також включає елементи волонтерства і соціальної діяльності, формуючи активну громадянську позицію та соціальну відповідальність. Таким чином, неформальна освіта доповнює традиційне навчання і сприяє всебічному розвитку молоді, допомагаючи їй бути готовою до реальних викликів у житті.

Неформальна освіта може реалізуватись по-різному. Наприклад, у контексті розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти можливо проводити різноманітні заходи із залученням бібліотек, клубів, музеїв, кінотеатрів. Цікавими форматами є мистецькі школи, гуртки з різних дисциплін, міждисциплінарні заходи, факультативні заходи, конкурси, шоу, шкільні свята, подорожі, табори, екскурсії, волонтерська діяльність, та ін. Польська дослідниця Р. Реттінгер, вивчаючи позитивні практики неформальної освіти у сфері підприємництва, зазначає, що різноманітність освітніх заходів на сучасному ринку неформальної освіти змушує критично переосмислювати залучення шкіл до освітніх проєктів. Щодо неформальної освіти – зберігається великий попит на освітні проєкти для здобувачів, які спрямовані на формування та розвиток ключових компетентностей учнів (соціальних, ініціативних, підприємливих) та розвиток креативності, інноваційності, командної роботи, що необхідно для ринку праці. Позитивними практиками неформальної освіти дослідниця визначає проведення наукових пікніків, функціонування центрів науки, різноманітних молодіжних програм,

наявність практики запровадження університетів третього віку, наукові подорожі, природничі табори, функціонування ночі музеїв, наявність мовних таборів, наукові ярмарки тощо [11, р. 226]. У глобальному контексті, дослідниця підкреслює, що процес трансформації та переорієнтації системи державної освіти є доволі важким і довгостроковим. А тому постає ключове питання у створенні умов, за яких можлива побудова консенсусу між громадянським суспільством та державними структурами, зокрема вагомим чинником є імплементація такої взаємодії на рівні місцевого самоврядування. У контексті цього, дослідниця пропонує створити умови для реалізації ефективної співпраці на місцевому рівні між школами та місцевими організаціями – громадські центри, театри, бібліотеки, фонди та асоціації тощо.

Інші дослідники, вивчаючи вплив неформальної освіти на мотивацію, виявили, що неформальна освіта має додатковий, а іноді й компенсаційний характер стосовно формальної освіти, значною мірою сприяючи підвищенню мотивації учнів до навчання, покращенню ключових компетенцій учнів та розвитку наскрізних знань. У певних аспектах неформальна освіта краще працює із формуванням навичок, які спрямовані на самопізнання та розвиток особистості, формування команди, відповідальне ставлення, вміння планувати, координувати та організовувати дозвілля, навички управління міжособистісними та внутрішньо особистісними конфліктами, вміння вирішувати повсякденні проблеми та ін. [12, р. 629].

Й. Станческу та ін. у 2018 році провели анкетування, участь у якому взяло 100 студентів першого курсу різних факультетів Валахійського університету Тирговіште (Valahia University Târgoviște) у Румунії. Пункти анкети були розроблені таким чином, що дозволяли виміряти такі показники участі у неформальній освіті як: наявність попередньої участі студентів у неформальній освіті; актуальна залученість до неформальної освіти; наскільки студенти вважають доцільним брати участь у неформальній освіті; види неформальної освіти, яку б вони вибрали для особистого розвитку; наскільки студенти вірять, що їхнє залучення до неформальної діяльності може підвищити навчальну мотивацію; основні переваги залучення студентів до неформальної освіти. Згідно з отриманими результатами, вченим вдалося з'ясувати, 40% респондентів вважає за доцільне брати участь у неформальних заходах; 60% студентів не були залучені до неформальної освіти; найважливішими перевагами неформальної освіти є: покращення стосунків з колегами (15%), можливість використання отриманих знань у реальних життєвих ситуаціях (15%) та підвищення мотивації до навчання (15%) [12].

У контексті української практики вивчення актуальності неформальної освіти для молоді, можемо привести у приклад дослідження, яке проводилося Молодіжною радою при Кремінській міській військовій адміністрації у період з 05 по 16 лютого 2024 року на тему: «Теми неформальної освіти для молоді».

В опитуванні взяли участь 428 осіб, віком від 14-ти до 35 років. За результатами опитування, 67.1% опитуваних висловили потребу у неформальній освіті через потребу у саморозвитку (64.5%), для покращення професійних знань та навичок (58.9%), реалізації власних мрій та планів (45.6%). Серед тем, які обрали респонденти для отримання знань, шляхом залучення до неформальної освіти найбільшу кількість займає психологія (53.7%); саморозвиток (49.8%); цифрова та комп'ютерна грамотність (44.9%); підприємництво (24.7%) [6].

У зрізі вищої освіти, спеціальні, загальні та інтегративні компетенції є наперед визначеними у кожному чинному освітньому та професійному стандартах. Таким чином, кожна освітня програма із підготовки бакалавра, магістра чи доктора філософії містить перелік компетенцій, формування яких реалізується через формальну освіту. Роль неформальної освіти також має значний вплив на здобуття компетенцій. Зокрема, результати отримані під час навчання за неформальною освітою, регламентуються положеннями про освітній процес кожного ЗВО, а також формальними вимогами щодо дотримання впроваджених освітніх програм критеріїв якості освіти, про що, зокрема зазначено у Законі України «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [1].

Загалом в українському суспільстві неформальна освіта набирає шалених темпів. І тут можна говорити і про офіційні інституції і про представництво громадянського суспільства. Наприклад університети активно впроваджують різноманітні навчальні курси, літні та зимові школи, клуби із вивчення іноземних мов, підтримують студентські ініціативи, відкриті лекторії, розвивають можливість долучитися до проєктного менеджменту та ін. Громадянське суспільство також сприяє розвитку неформальної освіти. Сьогодні такі ресурси як House of Europe, Гурт та інші виступають найбільш популярними платформами на яких можна знайти можливості розвинути ключові компетентності, долучитися до міжнародних програм, взяти участь у проєктах Erasmus+ тощо. В Україні проводиться також чимало наукових фестивалів, орієнтованих на студентів, учнів та освітян. Серед найпопулярніших є «Kyiv Maker Faire» – фестиваль технологій, науки, інженерії та винахідництва, де можна побачити багато сучасних наукових проєктів, робототехніку, експерименти тощо. Зазвичай цей фестиваль привертає увагу студентів, які цікавляться STEM (наука, технології, інженерія, математика) та креативним підходом до навчання; «Наукові Пікніки» – тематичні фестивалі, на яких науковці з різних галузей проводять експерименти та демонстрації для молоді та школярів. Цей формат залучає відвідувачів усіх вікових груп, зокрема здобувачів освіти, які хочуть більше дізнатися про науку та техніку; «Дні науки»; «Дні кар'єри»; «Молодіжні наукові фестивалі», які проводяться у багатьох містах України та залучають до себе здобувачів освіти, учнів і

студентів. Чималий вплив на розвиток неформальної освіти для школярів має Мала академія наук України (МАН), яка на постійній основі проводить різноманітні заходи для учнів старших класів, сприяючи їхньому розвитку та профорієнтації, розвитку навчальної мотивації. Ще одним цікавим проєктом є Освіторія – організація, яка розробляє інноваційні освітні програми, курси та матеріали для вчителів і учнів. Вона також проводить національні та міжнародні освітні заходи, зокрема Global Teacher Prize Ukraine. Одним із популярних напрямів неформальної освіти є цифрова освіта. Йдеться про такі онлайн платформи як: Prometheus, EdEra, Креативна Практика, Coursera, Дія. Освіта та ін. Варто також виокремити наявність багатьох організацій та професійних спільнот, які пропонують послуги неформальної освіти на платній основі.

Висновки. Підсумовуючи, приходимо до висновку, що неформальна освіта має доволі важливе значення для формування ключових компетентностей сучасного здобувача освіти. Загалом є кілька способів залучення здобувачів освіти до неформальної освіти: через державні інституції, такі, як, наприклад університети, інститути підвищення кваліфікації; через представників громадянського суспільства у контексті індивідуальних ініціатив, а також реалізації ними державних та міжнародних грантів; шляхом користування різноманітними онлайн платформами; участі у професійних спілках та асоціаціях. У перспективі подальшого розвитку дослідження варто звертатися до емпіричних даних, які дозволяють кластеризувати тематику та сферу зацікавлення здобувачів освіти у контексті неформальної освіти.

Література:

1. Закон України «Про затвердження Положення при акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти № 686 від 15.05.2024 року URL: <http://surl.li/trieee>
2. Марущак О. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»*, Вип. 11, 2016. С. 97 – 108.
3. Освітня Платформа Prometheus URL: <http://surl.li/pxxvem>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції від 25 червня 2020 р. № 519. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» від 24 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
6. Результати опитування «Теми неформальної освіти для молоді» URL: <http://surl.li/pcrftw>
7. Словник іншомовних слів. уклад.: С. Морозов, Л. Шкарапута. Київ: Наукова думка. 2000. 680 с.
8. Grabowska-Lepczak I. Wybrane aspekty edukacji formalnej i pozaformalnej w zakresie ograniczania ryzyka klęsk żywiolowych i przeciwdziałania zagrożeniom. *Zeszyty Naukowe*. 2021, Nr 80 (tom 2). s. 125–141 DOI: 10.5604/01.3001.0015.6473

9. Kleis, J., Lang, L., Mietus, J.R. & Tiapula, F.T.S. (1973). Toward a contextual definition of non formal education. Non formal education discussion papers. East Lansing, MI: Michigan State University
10. Marcinkiewicz, A. (2013), Pozaformalne i nieformalne aspekty edukacji akademickiej, „Ogrody Nauk i Sztuk”, nr 3, s. 46–53.
11. Rettinger R. Dobre praktyki edukacji pozaformalnej URL: <http://surl.li/xhqirr>
12. Stăncescu I., Petrescu A.-M. A., Gorghiu G., Drăghicescu M. L. The role of non-formal activities for increasing students' motivation for learning. The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences. ERD 2017 - Education, Reflection, Development, Fourth Edition. P. 627-632.
13. Fordham, P. E. Informal, non-formal and formal education programmes, YMCA George Williams College ICE301 lifelong learning unit, 2(1993),
14. Wageed E. M., Elgamal Yo. S., Ismail O. M. M., Abdrabou M.H. The Impact of Non-Formal Educational Approach on the Academic Performance and Employability of Engineering and Computer Science Students. *Olympiads in Informatics*, Vilnius University, 2024, Vol. 18, 129–145.

References:

1. Закон України «Pro zatverdzhennia Polozhennia pry akredytatsiiu osvitnikh proham, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity» vid 15 travnja 2024 roku, № 686 [Law of Ukraine «On the approval of the Regulation on the accreditation of educational programs, according to which higher education applicants are trained» from may, 15, 2024 № 686] (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://surl.li/trieee> [in Ukrainian].
2. Marushchak O. (2016). Poniattia kompetentnosti u pedahohichnii diialnosti. [The concept of competence in pedagogical activity]. *Kreatyvna pedahohika. Akademiia mizhnarodnoho spivrobotnytstva z kreatyvnoi pedahohiky «Polissia» Vyp. 11* [Creative pedagogy. Academy of international cooperation in creative pedagogy «Polysia», Vol. 11,], 2016., 97 – 108 [in Ukrainian].
3. Osvitnia Platforma Prometheus [Educational Platform Prometheus]. Retrieved from <http://surl.li/pxxvem> [in Ukrainian].
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii» vid 23 lystopada 2011 r. № 1341. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the National Framework of Qualifications» from November, 2011 No. 1341]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p> [in Ukrainian].
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Derzhavnoho standartu pochatkovoï osvity» vid 24 lypnia 2019 r. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Amendments to the State Standard of Primary Education from July 24, 2019]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
6. Rezultaty opytuvannia «Temy neformalnoi osvity dlia molodi» [Results of the survey «Topics of non-formal education for young people»] Retrieved from <http://surl.li/pcrftw> [in Ukrainian].
7. Slovyk inshomovnykh sliv. [Dictionary of foreign words]. uklad.: S. Morozov, L. Shkaraputa. Kyiv: Naukova dumka. [Kyiv: Scientific opinion]. 2000. 680 s.
8. Grabowska-Lepczak I. (2021). Wybrane aspekty edukacji formalnej i pozaformalnej w zakresie ograniczania ryzyka klęsk żywiolowych i przeciwdziałania zagrożeniom. [Selected aspects of formal and non-formal education in the field of reducing the risk of natural disasters and counteracting threats]. *Zeszyty Naukowe – Scientific Papers. Nr 80 (tom 2)*, 125–141. [in Poland].
9. Kleis, J., Lang, L., Mietus, J.R. & Tiapula, F.T.S. (1973). Toward a contextual definition of non formal education. Non formal education discussion papers. East Lansing, MI: Michigan State University [in English]

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(45) 2024

10. Marcinkiewicz, A. (2013). Pozaformalne i nieformalne aspekty edukacji akademickiej. [Non-formal and informal aspects of academic education]. *Ogrody Nauk i Sztuk – Gardens of Science and Arts*, nr 3, 46–53. [in Poland].

11. Rettinger R. (2021). Dobre praktyki edukacji pozaformalnej URL: <http://surl.li/xhqirr> [in English].

12. Stăncescu I., Petrescu A.-M. A., Gorghiu G., Drăghicescu M. L. (2017) The role of non-formal activities for increasing students' motivation for learning. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences. ERD - Education, Reflection, Development, Fourth Edition*. P. 627-632. [in English].

13. Fordham, P.E. (1993), Informal, non-formal and formal education programmes, YMCA George Williams College ICE301 lifelong learning unit, 2 [in English].

14. Wageed E. M., Elgamal Yo. S., Ismail O. M. M., Abdrabou M.H. (2024). The Impact of Non-Formal Educational Approach on the Academic Performance and Employability of Engineering and Computer Science Students. *Olympiads in Informatics*, Vilnius University, Vol. 18, 129–145. [in English].